

Hoge commissaris te Djakarta (Lamping) aan minister van Buitenlandse Zaken (Stikker), 26 aug. 1952

Mede bestemd voor Minuor. Referte mijn telegram nr. 124:

De in de loop van gisteren door advocaat Bouman ingewonnen nadere inlichtingen gaven geen nieuwe gunstige gezichtspunten: integendeel had men zich op het Parket plotseling gereserveerd en gesloten getoond met het argument dat de zaak der arrestatie thans geheel in handen der militairen lag. Verder publiceerde Aneta hedenmorgen het volgende bericht: Een woordvoerder van het basiscommando Djakarta verklaarde Maandag: 'Omdat de reactie op de vrijlating van Leclercq c.s. niet gunstig bleek te zijn, heeft het basiscommando Djakarta Raya het nodig geoordeeld Leclercq c.s. in afwachting van nader besluit in bescherming te nemen'. Het betreft hier de zogenaamde Westerling-arrestanten, W.J. Leclercq, C.W. Goldman, A.C. van Onselen en A.W. Burger Jr. Na overleg met Bouman en mijn naaste medewerkers besloot ik de Minister van Buitenlandse Zaken persoonlijk te gaan bezoeken. Hoewel ik krachtig aandrong op een bezoek nog heden, in verband met de urgentie van de zaak, verklaarde de Minister mij tot zijn leedwezen onmogelijk te kunnen ontvangen: ik zal hem nu morgenochtend bezoeken. Bouman is met mij van mening, dat hier omzichtig moet worden gemanoeuvreed en dat krachtig optreden niet zal leiden tot toegeven van de hier zo machtige militairen en verder dat juridische argumenten geen indruk zullen maken. Ik stel mij dan ook voor het tegenover Mukarto zo voor te stellen dat het communiqué van het basiscommando aldus moet worden geïnterpreteerd dat de 'in beschermingneming' kan vervallen zodra de gelegenheid bestaat de arrestanten naar Nederland te zenden, waarvoor dezerzijds de nodige maatregelen kunnen en zullen worden genomen. Langs deze weg zouden de militairen hun gezicht kunnen redden. Ik stel mij voor hieraan toe te voegen, dat een onmiddellijke en soepele afdoening van dit uiterst betreurenswaardig incident noodzakelijk is, wil de daardoor gewekte deplorabele indruk in Nederland de betrekkingen tussen beide landen niet verder ongunstig beïnvloeden. Ik zal trachten Mukarto ervan te doordringen, dat deze kant van de zaak hem niet onverschillig kan laten. Een complicatie in deze aangelegenheid is, dat de beide naar Nederland vertrokken arrestanten zonder moeite een exitpermit hebben kunnen krijgen, maar dat de anderen zijn vrijgelaten, maar met regelmatige aanmeldingsplicht waaronder sinds 18 Augustus ook Goldman valt. Waar deze aanmeldingsplicht noodzakelijk schijnt te zijn in verband met het verdere onderzoek, zou hieruit door de militairen de voor ons onaanvaardbare conclusie kunnen worden getrokken, dat zij voorlopig deze vorm van 'blijvende bescherming' behoeven. Ik voeg hier nog aan toe, dat ik wat ik meestal niet doe, de Minister van Buitenlandse Zaken ditmaal heb laten weten wat het onderwerp van onze bespreking zou zijn: hij heeft zodoende de gelegenheid avant ons gesprek inlichtingen in te winnen, waardoor de mogelijkheid is gecreëerd van een meer vruchtdragende gedachtenwisseling.